

DECIZIE

22 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Targherius”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Targherius” împotriva lui Alexandr Bruma cu privire la încasarea datoriei, penalității și cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 19 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Alexandr Bruma, a fost casată hotărârea din 24 iunie 2016 a Judecătoriei Centru municipiul Chișinău și a fost emisă o nouă hotărâre de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La 10 august 2015 SRL „Targherius” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Alexandr Bruma cu privire la încasarea datoriei, penalității și cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că în baza contractului de vânzare - cumpărare a mărfurilor din 29 aprilie 2014 și a facturii fiscale seria nr. DV2252244 din 29 aprilie 2014, SRL „Targherius” a livrat lui Alexandr Bruma marfă, iar ultimul s-a obligat să o achite în termen de 21 zile calendaristice din momentul livrării.

A menționat că data livrării mărfii se consideră data indicată în documentele de însoțire a mărfii, factura fiscală sau factura de expediție.

Potrivit actului de verificare a plăților, datoria pârâtului constituie 25 200 lei.

Reclamantul a relatat că în conformitate cu pct. 6.1. din contractul vânzare - cumpărare, pentru încălcarea termenului achitărilor, cumpărătorul achită furnizorului penalitate reieșind din 1 % din suma datoriei pentru fiecare zi de întârziere a plății.

Astfel, în baza datoriei existente a fost calculată penalitatea în mărime de 45 360 (25 200 lei x 1% x 180 zile) lei, însă având în vedere că mărimea penalității nu

trebuie să depășească suma datoriei, penalitatea pentru perioada de întârziere este egală cu suma datoriei de 25 200 lei.

În scopul soluționării amiabile a litigiului, la data de 29 iunie 2015 în adresa pârâtului, a fost expediată cererea nr. 1663 de soluționare prealabilă a litigiului pe cale extrajudiciară, prin care pârâtului i s-au comunicat pretențiile și posibilitatea de a achita datoria în termen de 7 zile calendaristice, însă această somație nu a fost recepționată.

Reclamantul și-a întemeiat pretențiile pe prevederile art. 512, 514, 572, 602 și art. 753 Cod civil.

A solicitat încasarea din contul lui Alexandr Bruma în beneficiul SRL „Targherius” a datoriei în sumă de 25 200 lei, penalității în sumă de 25 200 lei și cheltuielilor de judecată cu titlu de taxă de stat în sumă de 1512 lei.

Prin hotărârea din 24 iunie 2016 a Judecătoriei Centru municipiul Chișinău, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată. S-a încasat din contul lui Alexandr Bruma în beneficiul SRL „Targherius” suma de 25 200 lei cu titlu de datorie, suma de 10 000 lei cu titlu de penalitate, suma de 1 056 de lei cu titlu de cheltuieli pentru achitarea taxei de stat la depunerea acțiunii și suma de 203, 52 de lei cu titlu de cheltuieli de citare a pârâtului.

La 13 octombrie 2016 Alexandr Bruma a declarat apel împotriva hotărârii din 24 iunie 2016 a Judecătoriei Centru municipiul Chișinău.

Prin încheierea din 15 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, a fost repus în termen apelul declarat de către Alexandr Bruma.

Prin decizia din 19 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Alexandr Bruma, a fost casată hotărârea din 24 iunie 2016 a Judecătoriei Centru municipiul Chișinău și a fost emisă o nouă hotărâre prin care cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca neîntemeiată.

Pentru a decide astfel, instanța de apel și-a întemeiat soluția pe prevederile art. 512 alin. (1), art. 514 și art. 572 Cod civil.

Instanța de apel a concluzionat asupra lipsei temeiului legal de apariție a obligației apelantului Alexandr Bruma de plată a sumelor pretinse în baza contractului de vânzare - cumpărare a mărfurilor din 29 aprilie 2014 și a facturii fiscale seria nr. DV2252244 din 29 aprilie 2014, dat fiind că prin Raportul de expertiză judiciară nr. 1013-1018 din 6 iunie 2018, s-a constatat că actele date nu au fost semnate de către Alexandr Bruma, dar de o altă persoană.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că actele juridice la care a făcut trimitere SRL „Targherius” în susținerea pretențiilor, nu sunt opozabile apelantului și astfel nu duc la nașterea unor obligații față de intimat.

La 15 ianuarie 2019, SRL „Targherius” a declarat recurs împotriva deciziei din 19 septembrie 2018.

În susținerea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată și ilegală prin faptul că au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material și nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei.

A declarat că prin factura fiscală seria nr. DV2252244 din 29 aprilie 2014 se confirmă eliberarea mărfii lui Alexandr Bruma în sumă totală de 25 200 lei, care a fost ridicată personal, iar la rubrica „cumpărător” au fost indicate datele personale ale acestuia, care nu puteau fi cunoscute în lipsa actului de identitate.

La fel, a indicat că prin semnarea contractului de vânzare-cumpărare din 29 aprilie 2014, a fost confirmată prezența lui Alexandr Bruma, ceea ce presupune respectarea controlului actului de indentitate în corelație cu persoana semnatară.

Cu referire la expertiza grafoscopică, a atenționat că Raportul de expertiză judiciară efectuat în cauza dată, este neîntemeiat și nefondat, iar concluziile expertului sunt contradictorii și există îndoieli în privința acestora.

A mai indicat că apelantul a omis neîntemeiat termenul de declarare a apelului, iar instanța de apel nu a motivat temeiurile de repunere a apelului în termen în conformitate cu prevederile art. 116 Cod de procedură civilă.

Recurentul a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 19 septembrie 2018, dare date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurent, la dosar lipsesc.

Astfel, recursul declarat la 15 ianuarie 2019, este în termen.

La 10 februarie 2019, în conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, în adresa intimatului a fost expediată copia recursului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

Intimatul Alexandr Bruma nu și-a valorificat dreptul procedural și nu a depus referință în termenul stabilit.

Prin încheierea din 17 aprilie 2019 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de către SRL „Targherius”, a fost considerat admisibil și a fost transmis Colegiului lărgit pentru a fi examinat în fond.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material și procedural au fost încălcate sau aplicate eronată în cazurile prevăzute expres la alin. (2) și (3) al articolului menționat.

Alineatul (4) al art. 432 Cod de procedură civilă, prevede că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Examinând materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, a casa încheierea din 15 decembrie 2016 și decizia din 19 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei încheieri de restituire a cererii de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. g) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel, cu pronunțarea unei încheieri de restituire a cererii de apel dacă există temeiurile prevăzute la art. 369.

Conform art. 369 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Instanța de recurs consideră oportun de a reitera și prevederile art. 110 Cod de procedură civilă, care statuează că, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Totodată, conform art. 111 alin. (1) și (3) Cod de procedură civilă (în vigoare până la 14 ianuarie 2019), actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. Termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Astfel, instanța de recurs notează că, exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă, or, în conformitate cu art. 15 Cod de procedură civilă, participanții la proces și alte persoane interesate ale căror drepturi, libertăți ori interese legitime au fost încălcate printr-un act judiciar pot exercita căile de atac împotriva acestuia în condițiile legii.

Din materialele dosarului s-a constatat că, la 24 iunie 2016 a fost pronunțat dispozitivul hotărârii Judecătoriei Centru municipiul Chișinău, prin care a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Targherius” împotriva lui Alexandr Bruma cu privire la încasarea datoriei, penalității și cheltuielilor de judecată.

Tot actele cauzei atestă că pe parcursul examinării litigiului în prima instanță, în ședințele de judecată pârâtul Alexandr Bruma nu a fost prezent, iar potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 24 iunie 2016, acesta nu a fost prezent nici la pronunțarea dispozitivului hotărârii.

În același timp, instanța de recurs constată că prima instanță a expediat la adresa de domiciliu a pârâtului Alexandr Bruma citație privitor la locul, data și ora ședințelor de judecată, însă acesta nu s-a prezentat la oficiul poștal pentru a primi corespondența, fapt ce se confirmă prin avizele de recepție a scrisorilor recomandate din 25 septembrie 2015, 17 noiembrie 2015 și 16 martie 2016, din care rezultă motivul nereclamării, fiind expirat termenul de păstrare (f.d.21, 29, 39).

La materialele dosarului se regăsește și telegrama din 16 martie 2016, care la fel nu a fost înmănată destinatarului Alexandr Bruma (f.d.45).

Conform răspunsului din 25 aprilie 2016 al Departamentului acte de identitate al ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”, rezultă că potrivit Registrului de stat al populației, Alexandr Bruma este înregistrat la adresa de domiciliu, care fost indicată în cererea de chemare în judecată.

Totodată, în temeiul art. 108 Cod de procedură civilă, de către instanța de judecată a fost dispusă citarea publică a pârâtului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, în speță, termenul de declarare a apelului și-a început curgerea la 25 iunie 2016, ziua imediat următoare datei emiterii dispozitivului hotărârii contestate și a expirat la 25 iulie 2016, aceasta fiind ultima zi de declarare a apelului.

Actele cauzei atestă că, Alexandr Bruma a contestat cu apel hotărârea din 24 iunie 2016 a Judecătoriei Centru municipiul Chișinău, la 13 octombrie 2016 și a solicitat concomitent repunerea în termenul de declarare a apelului, invocând că despre hotărârea primei instanțe a aflat în data de 3 octombrie 2016, când a fost chemat la executorul judecătoresc.

În conformitate cu art. 362 alin. (3) Cod de procedură civilă, repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

În acest sens, art. 116 alin. (1) și (3) Cod de procedură civilă, prevede că persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță.

La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Instanța de apel examinând cererea lui Alexandr Bruma privind repunerea în termenul de declarare a apelului, a menționat că apelantul nu a participat la examinarea cauzei în fond și nu a fost prezent la pronunțarea dispozitivului hotărârii, lipsind dovada recepționării acesteia.

Astfel, instanța de apel a concluzionat că apelantul nu a putut exercita din motive neimputabile acestuia dreptul de declarare a apelului în termenul de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține însă că soluția instanței de apel privind admiterea cererii de repunere în termen a apelului, este în contradicție cu prevederile art. 116 Cod de procedură civilă și probatoriul administrat la dosar.

În această privință, instanța de recurs relatează că Alexandr Bruma solicitând repunerea apelului în termen, nu a prezentat probe ce ar dovedi imposibilitatea îndeplinirii actului în interiorul termenului prevăzut de lege și nu a făcut dovada faptului că din motive întemeiate, a omis termenul de declarare a apelului.

Or, după cum s-a constatat din cuprinsul actelor dosarului, Alexandr Bruma nu s-a prezentat la oficiul poștal pentru primirea corespondenței, fapt ce urmează a fi apreciat ca fiind înștiințare legală.

În acest sens, este de menționat că în conformitate cu art. 106 alin. (2) Cod de procedură civilă, persoana care refuză să primească citația sau înștiințarea se consideră înștiințată despre locul, data și ora ședinței de judecată sau despre locul, data și ora efectuării unui act procedural. Neprezentarea ei în instanță nu împiedică judecarea cauzei sau efectuarea actului procedural.

Mai mult decât atât, Colegiul constată că la depunerea cererii de apel, Alexandr Bruma a indicat aceiași adresă de domiciliu la care a fost citat de către instanța de judecată, fapt ce denotă rea-credința acestuia de la eschivarea recepționării citațiilor.

De altfel, Alexandr Bruma nu a prezentat probe ce ar dovedi imposibilitatea acestuia de a recepționa corespondența în perioada judecării cauzei în prima instanță.

În atare împrejurări, nu poate fi reținut argumentul invocat de către Alexandr Bruma precum că, din motive întemeiate a omis termenul de declarare a apelului, deoarece a luat cunoștință de hotărârea primei instanțe în data de 3 octombrie 2016, de la executorul judecătoresc.

Sub acest aspect, instanța de recurs reiterează că termenul declarării apelului începe a curge în ziua imediat următoare de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dar nu de la comunicarea acestuia, indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțare, iar în ultimul caz, legea acordă posibilitate părții de a solicita repunerea în termenul de îndeplinire a actului de procedură conform art. 116 Cod de procedură civilă, dar numai la prezentarea probelor și motivelor întemeiate, ceea ce în prezenta speță nu s-a constatat.

Așa fiind, cele relatate în ansamblu, denotă neîntemeinicia soluției instanței de apel cu privire la repunerea apelului în termen, fiind cert stabilit că Alexandr Bruma, nu a prezentat probe ce ar confirma omiterea din motive întemeiate a termenului de declarare a apelului, motiv din care survin sancțiunile procedurale prevăzute de art. 10 alin. (1) Cod de procedură civilă, pentru subiectul obligat în raport procedural, în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că, instanța de apel prin încheierea din 15 decembrie 2016, neîntemeiat a repus în termen apelul declarat de către Alexandr Bruma, or, argumentele invocate în susținerea cererii de repunere în termen a apelului sunt nefondate.

Totodată, deși dispozitivul încheierii din 15 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, cuprinde mențiunea contestării cu recurs în termen de 15 zile de la pronunțare, instanța de recurs menționează că prin prisma art. 116 alin. (5) Cod de procedură civilă, încheierea prin care s-a făcut repunerea în termen nu se supune recursului, respectiv legalitatea unei astfel de încheieri poate fi verificată odată cu fondul.

La rândul său, repunerea neîntemeiată a apelului în termen și primirea acestui spre examinare, duce inevitabil la casarea deciziei adoptată pe fond, or, în cazul examinării unui astfel de apel, se va încălca principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 și preambulul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, ceea ce este inadmisibil.

În context, instanța de recurs amintește că art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. Instanța europeană a relatat însă în practica sa constantă că „dreptul la o instanță” nu este absolut. În această privință, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen, nu exclude niciodată ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac (cauza Bacev contra Fosta Republică Yugoslavă a Macedoniei, Kemp contra Luxembourg, Diaz Ochoa contra Spaniei), în carte înalta Curte a arătat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat într-o manieră certă interpretarea și aplicarea eronată de către instanța de apel a normelor de drept procedural referitoare la temeiurile repunerii în termen a apelului declarat de Alexandr Bruma și la termenul de declarare a apelului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de SRL „Targherius”, a casa încheierea din 15 decembrie 2016 și decizia din 19 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei decizii sub formă de încheiere prin care a respinge cererea privind repunerea în termenul de declarare a apelului și a restitui apelul declarat ca fiind depus în afara termenului legal.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. g), art. 445 alin. (3) Cod de procedură civilă Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Targherius”.

Se casează încheierea din 15 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău și decizia din 19 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Targherius” împotriva lui Alexandr Bruma cu privire la încasarea datoriei, penalității și cheltuielilor de judecată, cu pronunțarea unei decizii sub formă de încheiere prin care:

Se respinge cererea lui Alexandr Bruma cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului.

Se restituie apelul declarat de Alexandr Bruma împotriva hotărârii din 24 iunie 2016 a Judecătoriei Centru municipiul Chișinău, ca fiind depus în afara termenului legal.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Tamara Chișca-Doneva